MAARİF VEKÂLETİ YAYIM MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR. İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

T. C.
MAARİF VEKÂLETİ
TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 40 KURUŞTUR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MAARİF VEKÂLETİ YAYIM MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

CİLT: 23 | 6 HAZİRAN 1960 | SAYI: 1107

Sayın meslekdaşlarım,

Siyasî hayatımızın son yılları, hassaten son ayları buhranlı geçmiş, gerginlik millî bir felâket halini almak üzere iken Silâhlı Kuvvetlerimizin tam zamanında memleket mukadderatına hâkim olması sayesinde varlığımız kurtarılmıştır. Tarihimizin en karanlık günlerinde milletçe mevcudiyetimizin daima koruyucusu olagelmiş bulunan münevver ve kahraman Türk Ordusunun milletin hürmet ve şükranını, dünyanın da takdirini kazanan bu başarılı davranışı, millî iradeyi memleketin kaderine hâkim kılacak dürüst ve eşit seçimi gerçekleştirdikten sonra gayesine varmış olacaktır.

Medenî dünyanın atomu parçaladığı bir asırda, Türkiye'nin en yüksek mes'uliyet makamlarını işgal edenlerin millî birliği parçalamaktan çekinmemesi ibret alınacak bir vakıadır.

Yaşamakta olduğumuz bu intikal devresini getiren 27 Mayıs hareketi, sosyal hayatımızda ilmin, kültürün âmiyane düşünüş ve davranışlara, hürriyetin ve meşruiyetin keyfi idareye, zümre tahakkümüne galebesi ve bütün ruhu ile Atatürk inkılâplarının zaferidir.

Türk Milletinin hakka ve adalete bağlılığını, medenî ve hür yaşama azmini bütün dünya bir defa daha görmüş bulunmaktadır. Türk gençliğinin memleket mukadderatındaki mes'uliyetini derinden idrak etmesi, idealizmin kıymet ve itibarını iade etmiştir. 27 Mayıs inkılâbı ile bir defa daha görülmüştür ki, bir millet için hür, demokratik ve medenî hayat eğitimsiz olamaz.

Atatürk'ün büyük emanetini korumak vazifesini üzerine almış olan Türk gençliğinin kan ve irfanla ateşlediği bu meş'ale, sivil asker, erkek kadın, genç ihtiyar bütün bir milletin elinde hürriyet bayrağı haline gelmiş ve yurdumuzu aydınlığa kavuşturmuştur. Bu neticenin alınmasında Cumhuriyet Ordusunu ve Gençliğini yetiştirenlere, onların kafalarını hür ve müsbet düşünce, gönüllerini vatan sevgisi ve insanlık idealiyle aydınlatanlara şükranlarımız sonsuzdur.

Mücadelesini ümitsiz gibi görünen çok güç şartlar içinde dahi başarı ile yürütebilen Türk Eğitimcilerinin yolu, şimdi artık her türlü sunî engellerden temizlenmiş bulunuyor. Bundan böyle, maarif problemlerimizin hallinde ilim, rehberimiz; meslektaşlarımızın tecrübe, bilgi ve tavsiyeleri ise başlıca yardımcımız olacaktır.

Atatürk ideallerinin, hür ve müsbet düşünce ışığının, yurdun en uzak köşelerine kadar süratle yayılması yolundaki büyük vazifeye hassasiyetle devam edilecektir. 27 Mayıs inkılâbını yaratan anlayış ve iradenin devamı, açtığımız hürriyet devrinin idame ve muhafazası için şarttır. İşte bunun içindir ki, meslektaşlarımı ve sanatkârlarımızı bu yolda özel bir himmet ve gayret göstermeğe davet ediyorum. Onlardan bütün vatandaşlarımızı aydınlatmalarını, inkılâbın mânasını her cephesiyle her zaman, her yerde yaymalarını rica ediyorum.

İlkokuldan üniversiteye kadar bütün öğretim basamaklarındaki meslektaşlarımın okul içinde ve dışındaki kutsal ödevlerine bundan böyle de en yüksek himmet ve faziletle devam edeceklerine inancımız tamdır. Bu yolda, Türk öğretmeninin muvaffakiyeti ve huzuru için zarurî ve bugün ittihazı mümkün olan her türlü tedbir alınacaktır.

Başarılar dilerim, aziz meslekdaşlarım.

Maarif Vekili
Prof. Fehmi YAVUZ

EĞİTİM MİLLÎ KOMİSYONU RAPORU'NUN ÖN SÖZÜ

Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekâletiyle Ford Vakfı arasında yapılan temaslar sonunda, bu Vakfın çeşitli maarif meselelerinde ve bilhassa öğretmen yetiştirme hususunda her türlü yardıma hazır olduğu anlaşılmıştır. Bu konuda yapılacak işbirliğine esas teşkil etmek üzere Ford Vakfı tarafından üç kişilik bir tetkik komitesi kurulmuştur.

Ford Vakfı'nın Eğitim Müşavirleri olan Philip H. COOMBS, F. Champion WARD ve Louis SMITH'ten teşekkül eden bu komite Türkiye'de öğretmen yetiştirme konusunu tetkik ederek hazırladığı raporu 4 Aralık 1957 tarihinde Maarif Vekâletine vermiştir. Ford Vakfı Eğitim Müşavirleri, bu raporda Türkiye'de öğretmen yetiştirme konusundaki müşahede ve tavsiyelerini açıkladıktan sonra Türkiye'nin maarif meselelerinin bir bütün halinde ele alınması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu maksatla da maarifin çeşitli kademelerindeki tecrübeli ve yetkili kimselerden millî seviyede, bir komisyonun teşkil olunmasını, bu komisyonun da yurt içinde ve dışında tetkiklerde bulunmasını ve bu hususta Ford Vakfı'nın gereken maddî ve manevî yardımları yapmağa hazır olduğunu bildirmişlerdir.

Bu raporu inceleyen Maarif Vekâleti, öğretmen yetiştirme konusu başta olmak üzere, bütün maarif meselelerini ele almak, bunların yurt içindeki durumunu incelemek ve bu meselelerin çağdaş memleketlerde nasıl halledildiklerini yerinde görüp tetkik ederek Maarif Vekâletine bir rapor vermek üzere, aşağıda adları ve vazifeleri yazılı kimselerden müteşekkil Eğitim Millî Komisyonu'nu kurmuştur:

Adı ve soyadı		*Vazifesi*
Prof. Fahir İZ	Başkan	İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Edebiyatı Profesörü
Prof. Mukbil GÖKDOĞAN	Üye	İst. Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakütesi Dekanı
Dr. Samim SİNANOĞLU	Üye	Ankara Üniversitesi Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi Klâsik Filoloji Doçenti
Hasan ACAR	Üye	Maarif Vekâleti Talim ve Terbiye Heyeti Âzası
Ekrem ÜÇYİĞİT	Üye	Maarif Vekâleti Talim ve Terbiye Heyeti Âzası
Osman ÜLKÜMEN	Üye	Maarif Vekâleti Müfettişi
Suphi ARMAN	Üye	Maarif Vekâleti İlköğretim Umum Müdür Muavini
Ali TEOMAN	Üye	İstanbul Maarif Müdürü
Nihat SAYDAM	Üye	İstanbul Yıldız Teknik Okulu Makine Şubesi Öğretmeni ve Şefi
Ahmet ATILGAN	Üye	İstanbul İlköğretim Müfettişi ve Teftiş Şefi
M. Kemal YILMAZ	Tercüman Sekreter	Maarif Vekâleti Dış Münasebetler Şube Müdürü
Orhan ÇAPLI	Tercüman Sekreter	Maarif Vekâleti İlköğretim Umum Müdürlüğü Özel Eğitim Şube Müdür Muavini

Eğitim Millî Komisyonu'nun yurt içi ve yurt dışı tetkikleri sırasında müşavir olarak çalışmak üzere, aşağıda isimleri ve işleri yazılı Amerikalı ve Fransız eğitimciler vazifelendirilmiştir:

Prof. Howard E. WILSON	Amerika Birleşik Devletleri, Kaliforniya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı
Prof. Pierre GUILION	Fransa, Aix-en-Province Üniversitesi Klâsik Medeniyetler Profesörü, (Montpellier Üniversitesi Eski Rektörü)

Eğitim Millî Komisyonu, Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekili Sayın Celâl Yardımcı'nın imzasını taşıyan 14 Ağustos 1959 tarih ve 360/F.F.852 sayılı muciple fiilen teşekkül ederek, çalışmalarına başlamıştır.

Eğitim Millî Komisyonu bu tarihten sonra biri 16-18/Ekim/1958 tarihleri arasında, diğeri 5/Aralık/1958 tarihinde ve üçüncüsü de 2/Ocak/1959 tarihinde olmak üzere Ankara'da üç toplantı yapmış ve bu toplantılarda Türkiye'de yapılacak müşahede, tetkiklerin esasları ile seyahat programını tesbit etmiştir. Bu çalışmalara zaman zaman yabancı müşavirlerle Ford Vakfı temsilcileri Champion WARD, Harvey HALL ve Prof. Sloan WAYLAND da iştirak eylemiştir.

Eğitim Millî Komisyonu, maarifimizle ilgili meseleleri yerlerinde görmek ve bunların yurdun iklim, toplum, kültür seviyesi ve ekonomik standart yönlerinden farklılık gösteren bölgelerindeki hususiyetlerinin eğitime tesirini müşahede etmek maksadiyle 4/Ocak/1959 tarihinden 2/Şubat/1959 tarihine kadar Trabzon, Rize, Erzurum, Diyarbakır, Adana, Mersin, İzmir, İstanbul, Bursa ve Ankara'ya giderek köy okulundan üniversiteye kadar her dereceli okulları ve eğitim müesseselerini ziyaret etmiştir. Komisyonun incelemelerde bulunduğu yerlerle okullar raporun sonuna konulan seyahat programı'nda açıklanmıştır.

Komisyonun yurt içindeki seyahati sırasında her dereceli okullarla müesseselerdeki çalışmalar esaslı surette müşahede ve tetkik edildiği gibi, öğretmenlerle, okul ve maarif müdürleriyle bellibaşlı meseleler görüşülmüş, okul ve maarif müdürleri arasında anketler açılmış, maarif meseleleri hakkında valilerin ve kaymakamların, okul-aile birlikleri temsilcilerinin halkın, köy muhtarlarının fikirleri alınmış, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Ege, Atatürk ve Ankara Üniversiteleri Rektörleri ve bazı Dekan ve Profesörleriyle, bilhassa yüksek öğretimle ilgili hususlar görüşülmüş, düşünce ve kanaatları öğrenilmiştir.

Ayrıca incelemeler yapılan okulların öğretmen ve idarecileri ve vilâyet merkezlerinde her dereceli okulların öğretmen ve idarecileriyle toplantılar yapılmış ve maarifimizin bütün meseleleri gözden geçirilmiştir. Bu toplantılarda öğretmen ve idarecilerin maarif meselelerindeki görüş, düşünce ve dileklerini rahatça ve serbestçe açıklamaları üzerinde önemle durulmuş ve buna daima imkân verilmiştir.

Yurt içindeki bu tetkiklerden elde edilen neticeler, Ankara'da 2-10/Şubat/1959 tarihleri arasında yapılan sürekli

komisyon toplantılarında değerlendirilmiş ve bu değerlendirme neticelerinin ışığı altında komisyonun üzerinde önemle duracağı meselelerle, dış memleketlerde bilhassa tetkik olunması gereken konular tesbit edilmiştir. Ayrıca bu toplantılarda dış memleketlere ait gezi ve tetkik programı da yapılmıştır.

Eğitim Millî Komisyonu, dış memleketlerdeki tetkiklerle ilgili bu programa göre, 14/Şubat/1959 tarihinde uçakla Japonya'ya hareket etmiştir. Japonya'dan sonra sırasiyle Amerika Birleşik Devletleri, Fransa, İngiltere, Batı Almanya ve İtalya'nın maarif sistemleriyle okulları ve eğitim çalışmaları tetkik olunmuş ve 1/Haziran/1959 tarihinde Viyana'ya gelinerek nihai raporun yazılmasına başlanmıştır.

Komisyonun müşahede ve tetkiklerde bulunduğu, yukarıda adları yazılı, memleketlerde köy okullarından üniversitelere kadar her dereceli okulların çalışmaları görülmüş, maarif dairelerinin faaliyetleri incelenmiş ve bu incelemeler sırasında sınıf ve ders öğretmeninden maarif müsteşar ve nazırlarına kadar — rektörler, dekanlar ve profesörler de dahil — ilgililerden muhtelif okul ve maarif meselelerinin halliyle alâkalı sorular sorulmuş, yapılan müşaheler değerlendirilmiş, ayrıca ziyaret edilen memleketlerin maarif ve eğitimine istikamet veren ilim ve fen adamları ve tanınmış eğitimcileriyle toplantılar yapılmış, böylece hem o memleketin maarif politika ve felsefesi, hem de dünya eğitiminin bugünkü cereyanları ve ana prensipleri hakkında bilgi edinilmiş ve Türk maarifinin dünya maarifi karşısındaki durumu gözden geçirilmiştir.

Her yabancı memleketteki tetkiklerinin sonunda Komisyon, bu tetkiklere ait intibaları, bir bütün halinde, değerlendirmeğe tâbi tutmuş ve ziyaret edilen memleketin, memleketimiz maarifi için istifade olunabilecek tarafları üzerinde durulmuştur.

Komisyonumuzun dış memleketlere ait seyahat ve inceleme programları ropara ekli seyahat programı'nda gösterilmşitir.

Bir yandan bu tetkikler devam ederken bir yandan da nihaî raporun plânını hazırlamak üzere, sık sık toplantılar ve müzekereler yapılmış ve bu raporu teşkil eden ana meseleler tesbit olunmuştur.

Eğitim Millî Komisyonunun yurt içi ve yurt dışı çalışmaları ve bu raporun tanzimi esnasında üzerinde önemle durduğu prensipler kısaca şunlardır:

(1). Komisyon çalışmaları, konuların müzakeresi ve raporun yazılması sırasında her üye ve müşavir bilgisini ve müşahedesini rehber telâkki ederek hiçbir tesir altında kalmaksızın, Türkiye maarifi bakımından düşündüklerini en geniş bir hürriyet ve huzur havası içinde söylemiş ve innandığı hususları rahatça açıklamıştır. Böylece, Komisyon, memleket maarifiyle ilgili meselelerin halli hususundaki müzakerelerde tamamen tarafsız kalmayı başlıca prensip saymıştır.

Bugünkü eğitim çalışmalarımızın tenkidi sırasında da bu prensip hâkim olmuş ve bugün memleketin ihtiyaçlarına tamamen cevap veremiyen maarifimizi daha ileri bir merhaleye ulaşmış görmek dileği, esas tutulmuştur.

(2). Komisyon, her memleketin eğitim sisteminin o memleketin millî, sosyal, kültürel ve ekonomik bünyesine sıkı sıkıya bağlı olduğunu, herhangi bir memleketin eğitim sisteminin aynen kopya ve taklit edilemiyeceğini ve taklitçiliğin kendi kendimizi aldatmak olacağını, bu tarzdaki bir hareketin neticede hayal kırıklığından başka bir şey yaratmıyacağına kanidir.

Bu sebeple, Komisyonumuz ziyaret edilen memleketlerden hiçbirisini kendisine yegâne örnek almamış, daima Türkiye'nin çeşitli şartlarına ve imkânlarına uygun hâl şekillerini aramış ve maarif meselelerimizin hallinde memleketimiz için en uygun yolu göstermeğe çalışmıştır.

Rapurumuzun ihtiva ettiği teklifler bu zaviyeden mütalâa edilmeli ve değerlendirilmelidir.

Her ne kadar Komisyonda çeşitli tahsil kademeleri temsil edilmekte ise de, Komisyon yurt içi ve yurt dışındaki tetkikleri ve raporlarla ilgili çalışmaları sırasında her meseleyi ve bunlarla ilgili hâl şekillerini bir bütün olarak ele almış ve maarif meselelerimizin birbiriyle olan sıkı münasebetini, bu bütünlük içinde mütalâa etmiştir.

(4) Komisyona, yurt içi ve yurt dışı tetkikleri ile raporun yazılması için altı aylık bir müddet verildiği göz önünde tutularak, maarifimizin uzun ve sürekli ilmî tetkik ve araştırmaya muhtaç meseleleri üzerinde teferruata girilmemiş, bu meselelerin hallinde tutulması gereken yollar, umumî olarak gösterilmiştir.

(5). Bu raporun tetkikinden de anlaşılacağı üzere; maarifimizin okul öncesinden üniversiteye kadar her ana meselesinin halli için umumî veya ilmî araştırmalara lüzum gösteren uzun vadeli tedbirler açıklanmakla beraber bugünün âcil ihtiyaçları karşısında alınması faydalı görülen kısa vadeli ve geçici tedbirler tavsiye edilmiştir.

*
* *

Eğitim Millî Komisyonunun gerek yurt içinde ve gerek yurt dışındaki çalışmaları sırasında kendisiyle işbirliği yapan, yardım ve müzaharette bulunan Türk ve yabancı maarif vekillerine, yüksek maarif idarecilerine, her dereceli okulların öğretmen ve idarecilerine, üniversite mensuplarına teşekkür etmek isteriz. Yurt dışındaki çalışmalarımızda bilgi ve tecrübeleriyle birçok meseleler üzerinde Komisyonu aydınlatan aşağıda adları yazılı ilim adamlarına teşekkürü de borç biliriz.

Japonya

Dr. Seishi KAYA	Tokyo Üniversitesi Rektörü
Dr. Konjiro SHODA	Osaka Üniversitesi Rektörü
Dr. Shunryo MURAKAMI	Tokyo Üniversitesi Öğretmen Fakültesi Dekanı
Amerika Birleşik Devletleri	
Dr. Abbott KAPLAN	Kaliforniya Üniversitesi Profesörlerinden
Dr. Watt DICKERMAN	Kaliforniya Üniversitesi Profesörlerinden
Dr. BAKER	Nebraska Üniversitesi Profesörlerinden (Atatürk Üniversitesi Kuruluş Komisyonunda Nebraska Üniversitesi Temsilcisi)
Dr. James E. ALLEN	New-York Eyaleti Maarif Nazırı
Dr. William G. CARR	Amerika Birleşik Devletleri Millî Eğitim Cemiyeti (NEA) Genel Başkanı

Dr. Lawrence G. DERTHICK	Amerika Birleşik Devletleri Sağlık, Maarif ve Sosyal Yardım Vekâleti Müsteşarı
Dr. Wayne REED	Amerika Birleşik Devletleri Sağlık, Maarif ve Sosyal Yardım Vekâleti Müsteşar Muavini
Fransa	
Monsieur J. SARRAILH	Paris Üniversitesi Rektörü ve Bölge Maarif Müdürü
Monsiuer J. CAPELLE	Lyon Tatbikî İlimler Enstitüsü ve Mühendislik Koleji Müdürü
Mme. HATINGUAIS	Genel Müfettiş, Fransa Eğitim Araştırmaları Millî Merkezi Müdürü
Monsieur L. CROS	Fransa Millî Pedagoji Enstitüsü Genel Müdürü
Monsiuer C. SANTELLI	Fransız ve Yabancı Üniversiteler Arası Kültürel Münasebetler Müdürü
İngiltere	
Dr. C. W. DIXON	Londra Üniversitesi Eğitim Enstitüsü Genel Sekreteri
Sir George BARNES	Kuzey Staffordshire Üniversitesi Rektörü
Sir Douglas LOGAN	Londra Üniversitesi Rektörü
Dr. LAUREYES	Londra Üniversitesi Mukayeseli Eğitim Profesörü
Sir Donald GOULD	İngiltere Öğretmenler Millî Birliği Başkanı
Batı Almanya	
Dr. Kurt FREY	Batı Almanya Maarif Nazırları Daimî Konferansı Genel Sekreteri
Dr. HAHN	Batı Almanya Eğitim Millî Komisyonu Üyesi ve Heidelberg Üniversitesi Rektörü
Dr. REIMERS	Batı Almanya Maarif Nazırları Daimî Konferansı Mektepler Komisyonu Reisi
Dr. B. SPULER	Hamburg Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsü Müdürü
İtalya	
Dr. Luigi VOLPICELLI	Roma Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı

Komisyon çalışmalarının devamı müddetince faaliyetlerimize bütün samimiyetleriyle ve feragatle katılan ve fikirlerinden, tecrübelerinden bizi faydalandıran müşavirlerimiz Profesör Howard E. WILSON ile Profesör Pierre GUILLON'a ayrıca teşekkürü zevkli bir vazife sayarız.

Memleketimiz maarifine gerçekten faydalı olacağına samimiyetle inandığımız böyle bir projenin gerçekleşmesi için büyük malî yardımda bulunan ve hiçbir fedakârlıktan çekinmiyen Ford Vakfı ve bu Vakfın temsilcileri Mr. Champion WARD, Mr. Harvay HALL ile Mr. IVERSON ve Mr. Sloan WAYLAND'a ve tetkik seyahati programımızın tatbikini sağlıyan (IIE) Milletlerarası Eğitim Enstitüsü'ne ve bu enstitünün program organizotörü Mrs. Cilarice LUDWIG'e bilhassa teşekkür ederiz.

Raporumuzun ihtiva ettiği bölümlerde belirtilen maarif meselelerimizle ilgili prensipler ve gösterilen hâl suretleri, Komisyonumuzun tecrübe ve müşahedelerine istinat etmektedir. Bunların tatbik mevkiine konulması Vekâlet Makamının, Hükûmetin tasvib ve kararlarına bağlı olmakla beraber, Komisyonumuz; Maarif meselelerimizin bütününü ele alan bu raporun cansız bir doküman olarak bir kenarda kalacağına asla ihtimal vermiyerek, aksine tatbikatını organize etmek üzere aşağıdaki teklifleri ileri sürer:

(a). Doğrudan doğruya Maarif Vekiline bağlı bir büro derhal kurulmalı, faaliyete geçirilmeli, bu büronun başına her bakımdan bilgili ve tecrübeli bir maarifçi getirilmeli ve kendisine de gerekli yetki verilmelidir.

(b). Rapor, mümkün olan sür'atle bastırılarak, Büyük Millet Meclisi âzalarına, Vekâletlere, basın ve üniversiteler mensuplarına, halk efkârına, her türlü meslek teşekküllerine ve mensuplarına, okullarla öğretmen ve idarecilere sunulmalıdır.

Türk milletinin en hayatî ve ehemmiyetli meselesi olanve her türlü siyasî mülâhazaların dışında ve üstünda mütalâa edilmesi gereken maarif dâvası karşısında bu rapor, gerek halk efkârının, gerekse memleket idaresine hâkim makamların alâka ve dikkatleriyle muzaheretini temin edebilirse, Komisyon üyeleri kendilerini bahtiyar addedeceklerdir.

(Eğitim Millî Komisyonu Raporu ayrıca kitap halinde basılmaktadır.) *Eğitim Millî Komisyonu*

BU DERGIDEKI KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR.

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

(Bu dergi 20/6/1960 tarihinde basılmıştır.) ANKARA — MAARİF BASIMEVİ